

Thomas J. Askham

Moldvørpumentan í Sjónvarp Føroya

Ikki kan sigast annað enn heitið á hesum sendingum er væl valt og bera navnið á tí uppkallaða við sannari æru. Til tíðir kann tað verða torført fyri Marsannu og Palleba at vita, hvat hesi ymisku orðini merkja, sum hesir ymisku mentanarbólkarnir arbeiða útfrá

Moldvarpa er eitt lítið dýr, sum teir flestu urtagarðseigarar ikki eru glaðir at fáa í urtagarðin. Hon oyðileggur allan urtagarðin. Orðabókin sigur hetta um moldvarpuarbeiði: Moldvarpuarbeiði er spillandi arbeiði. Nú er at siga, at hendan trupulleikan hava føroyskir urtagarðseigarar ikki. Vit hava ikki hetta djórið her heima.

Eitt annað orð, sum verður nýtt um sendingarnar, sum verða sendar fríggjakvøld, er orðið satira. Eg var sjálvur í iva um, hvat hettar orði innibar eftir, at eg hevði sæð tær fyrstu sendingarnar. Orðabókin sigur hetta orðið: Satira, spott, háð, speisemi, spei(ar)orð glós. Ilt er at skilja, hví Kringvarpsleiðslan heldur hetta verða gott familjuundirhald at byrja eitt vikuskifti við.

Tolsemisrákið

Eins og taktføst herróp hevur ljóðað, at vit skulu hava eitt tolsamt samfelag, og vit skulu

verða tolsom. Tann, sum dittaði sær at hava aðra meining enn tann hópurin, sum vildi taka patent uppá at hava ta røttu uppfatan og útleggjan av hugtakinum tolsemi, bleiv happaður. Bert við at hava sæð triggjar av seks sendingum, ber hetta frá ófrættarákið frá okkara almenna sjónvarpið um tolsemis hugtakið. At eg seti hetta á prent hevur onki við erkvisni ella smásárheit at gera, tá talan er um málbrúkið í hesum sendingum, tá ein hevur verið siglandi nøkur ár, so skuldi ein leggja oyru til nógvar illa valdar málnýtslur.

Væl vitandi um, at pláss skal verða fyri løttum skemtiligum sendingum í sjónvarpinum og útvarpinum, so eru hesar sendingar alt annað enn skemtiligar. Her er mál-nýtslan primitiv og vánalig, nógv bannari, innihaldið er niðrandi. Her á landið hevur verið ein ávís virðing og respekt fyri okkara andaliga mentanararvið og trúarlívið bæði innan kirkju og samkomulív yvirhøvur. At kringvarpið skal ganga á odda at niðurbróta hendan okkara mentanararv tykist undarligt. Trúarlívið fær sum ikki einaferð stóra negativa rúmd sendingunum, happening og niðurgerðan av trúarlívinum. Tað er gamalt fordómsgóðs,

ið verður borðreitt við við-víkjandi trúarlívinum í Føroyum. Hetta hevur ikki nakað sum helst hald við veruleikan at gera. Onki, sum vit menniskju hava við at gera, er fullkomið, heldur ikki teir persónar, sum vit møta, menn og kvinnur í Bíbliuni, sum blivu brúkt og knýtt til arbeiði Jesusar her á jørð. At SvF skal ganga á odda at niðurbróta hesar varðar, henda arv, sum okkara forfedrar góvu okkum, er ikki til at skilja. Kringvarpið hevur gjørt seg til mál gagn fyri tolsemisrákinum. Hesar sendingar fremja ikki eitt betur klima í tolsemis orðaskiftinum og rákinum. Satt at siga bleiv eg sera kløkkur, tá eg sá, at gjøldur bleiv gjørt av okkara politikkarum. Eg hugsi her um klippið, tá politiskur fundur var sendur í Kringvarpinum, at Kringvarpsstarvsfólkið brúkar ein almennan politiskan fund til moldvarpasendingina. Tað var týðiligt, at politikkararnir tóku spurningin, sum kom úr salinum um tey samkyndu, seríøst og í fullum álvara. Tað, sum politikkararnir ikki vistu, var, at tað var eitt samanspæl millum tey sum leiddu politiska fundin og tey, sum gera hesar moldvarpusendingarnar og harvið vildu draga tey samkyndu enn meir inn í valstríðið. Hetta sigur ikki so

lítið um, hvat vald í kringvarpsmanningin hevur. Hetta avdúkar ein ávísan journalistiskan óseriøsitet.

Álvaratos, her er onki skemtiligt at flenna at, tað er enn minni at flenna at, tá ein fær at vita, at sendingin hevur kostað kr. 300.000. Hatta man vera eitt frálíkt spælipláss hjá amatørsjónleikarum at búleikastuttan eftirlit og eftirkannan, hvat teir senda út til almennu Føroyar.

Settir á portrið?

Siðan Útvarp Føroya bleiv sett á stovn, hevur Kristiligt Lurtarafelag og Siggjarafelag havt umboðan í Kringvarpsnevndini. Hetta er broytt til onga umboðan í nevndini. Hvør tað er, sum hevur viðtikið hettar, veit eg ikki. Mín spurningur er tí til Kringvarpsnevndina og Menta-málaráðið við Bjørn Kalsø: Hvør er orsøkin, at Kristiligt Lurtara og Siggjarafelag er sett á portrið? Hetta er eitt stórt afturstig fyri trúarlívið í Føroyum, at ongin rødd er at hoyra í Kringvarpsnevndini, sum setur spurnartekin til slíkar ivasamar sendingar við vánaligum mentanarlíggum virði og innihaldi, og har orðavalið er á so lágum støði.

Nú skal ongin halda, at undirritaði ikki dámar

skemt ella sendingar í løttu sjangruni. Teimum heilsa vit vælkomnumuttan eiðir og forbannilsir. Var tað neyðugt hjá sjónvarpsvertinum at ávara okkum, sum sóu Dag og Viku fyri eini tíð síðan, tí nú skuldi eitt brot vísast úr einum sjónleiki, sum var leiktur í sjónleikarhúsinum við ógvusligum orðum. Tað sama kundi verði gjørt í samband við moldvørpusendingarnar. Hóskandi kundi verði sagt: Vegna málbrúkið er hetta ikki ein familjuvinarlig sending. Vit, sum upplivdu V4sendingarnar við skemti og tættum, upplivdu nøkur stuttlig kvøld saman við Fossadun og Palliba við fleiri. Tá nú alt hettar er sagt, so skal eisini ljóða ein tøk til Kringvarpsnevndina og starvsfólkið í Kringvarpinum fyri mangar góðar upplýsandi sendingarar bæði í útvarpi og sjónvarpi. Eg eri ikki limur í Kristiligum Lurtara og Siggjarafelag. Um nakar heldur, at eg gangi ørindi fyri hendan felagsskap, fer viðkomandi skeivur. Hetta hevur mín áhuga, hví hesin felagsskapur bleiv settur á portrið? Hvat er komið í staðin, og hví er hetta broytt? Eg vil vóna, at Kringvarpið verður hepnari við teim næstu undirhaldssendingunum. Góða eydnu.

Moldvarp og Kringvarpsmentan

Aftursvar til
Thomas J Askham

Vit vilja her við gera vart við, at vit vistu einki um, at umboð fyri Moldvarp Føroya vóru tilstaðar og gjørdur upptøkur, tá vit skipaðu fyri kjakfundi dagin fyri lögtingsvalið.

Thomas J Askham sigur í bløðunum í dag sína hugsan um tað, hann kallar Moldvørpu-mentan í Sjónvarpi Føroya. Í grein sínari nevni hann kjakfundin, sum varð hildin í Ítróttarhøllini á Hálsi dagin fyri valið, har allir floksformenn tóku lut.

Á fundinum fekk Jenis av Rana ein spurning, sum snúði seg um viðurskiptini hjá samkyndum.

Thomas J Askham skrivur, at starvsfólkini í Kringvarpinum brúktu almenna fundin til moldvarpasendingina, og at “Tað, sum politikkararnir ikki vistu, var, at tað var eitt samanspæl millum tey, sum leiddu politiska fundin og tey, sum gera hesar moldvarpusendingar, ...”.

Vit, sum skipaðu fyri kjakfundinum, visti einki um, at upptøkur vórðu gjørdar til Moldvarpið á fundinum.

Við heilsan,

Sigmar Bláberg,
Jón Brian Hvidtfeldt,
Finnur Jensen og
Elin Winther Poulsen

Jákup Símun Simonsen

býráðslimur í Tórshavnar kommunu

Føroya sjósavn – áheitan á løgmann

Sjósavnið hevur verið eitt nýbrot í føroyskari tjóðarsøgu síðani tað lat upp í 2006.

Við undangongufólkum, hvør á sínum økjum, eyðnaðist tað at gera ein dreyim til veruleika – ikki í sjálvsøkni – men við áhaldni og dirvi at taka eina avbjóðing og fáa stovnstett Føroya sjósavn. Hetta hevur ríkað okkara vinnusøgu og mentanarlív við

at geva okkum øllum og ikki minst okkara uppvaksandi ættarliði innlit í – fyri mong – eina spennandi og ókenda verð. Skúlar brúka hetta í síni undirvísing umframt at barnagarðar eisini vitja tíðum. Undangongufólkini hava brúkt stóran part av síni frítíð fyri at røkka hesum. Hjartans tøk hava tit fyri tað.

Sjálvsagt var Tórshavnar

býráð við til at stuðla frá fyrsta degi. Seinni hevur so landið eisini latið eina árliga játtan, soleiðis at savnið kann verða ríkið á einum rimiliga tryggum grundarlagi. Undangongufólkini hava størri ætlanir og ynskja framhaldi at útbyggja savnið.

Nú tykist sum alt skal forkomast. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Jákup

Mikkelsen, sker munandi – ein triðing - av tí frammanundan lítlu játtan til savnið, soleiðis at tað ikki fer at bera til at reka virksema longur. Harumframt setir landsstýrismaðurin eisini undrandi ivasurningar um verandi sjósavn. Hetta er bæði skammiligt og syrgiligt.

Fari tí her við at heita á løgmann Kaj Leo Holm Johannesen, sum eisini er gamal

sjóðmaður og skipsførari, um at syrgja so fyri, at Sjósavnið fær somu játtan sum í fjør – heldur meira enn minni. Fari eisini at heita á fólkafloksumboðini í landsstýri og á lögtingi, Anniku Olsen og Hanus Samró, um at greiða Bigga frá týðningum av einum sjósavni í eini fiskvinnutjóð sum Føroyum.

Við vón um, at avgerðin skjótt verður broytt!